

Een visie op bodemvruchtbaarheid vanuit de praktijk

Inleiding

Agrifirm, een coöperatie met 17.000 Nederlandse veehouders en telers als leden, heeft als missie 'duurzaam waarde creëren'. De agrarische sector staat voor grote uitdagingen. Klimaatverandering, reductie van de sociale en milieu-impact van de landbouw, een toenemende wereldbevolking en daarmee een toenemende vraag naar veilig voedsel, schaarste van eindige grondstoffen, en bodemuitputting, vragen om een uitgekende benadering. Agrifirm heeft haar bijdrage op al deze vraagstukken vertaald in drie concrete pijlers. Daarmee leveren wij een bijdrage aan een toekomstbestendige voedselproductie, op schaal én op maat:

- Slim voeden
- Gezonde bodem, gezonde planten en gezonde dieren
- Kracht in de keten

Op basis van deze drie pijlers zijn concrete acties uitgewerkt voor alle agrarische activiteiten. In dit stuk ligt de focus op de grondgebonden agrarische activiteiten.

Slim voeden: Slim voeden van planten en bodem verwijst naar precisielandbouw, precisiebemesting, nieuwe sensortechnologieën en de ontwikkeling van producten, die precies werken op die plaats en op het moment waar en wanneer het nodig is. De huidige ontwikkeling van de Veris-bodemscan is een goed voorbeeld van slim voeden met behulp van nieuwe (precisie)technieken. Deze toepassing brengt de bodem in kaart om zo zuurtegraad en organische stofgehalte te bepalen. Deze informatie wordt vertaald naar perceelkaarten waar een nauwkeurig advies kan worden gegeven over plaats-specifieke bemesting en behandeling van de grond. En dit is slechts één van de voorbeelden. Qua technologie staan we pas aan het begin.

Gezonde bodem, gezonde planten: Bodem in balans. Een gezonde bodem zorgt voor efficiënte, weerbare planten, die maximaal gebruikmaken van hun natuurlijke mogelijkheden. Daardoor ontstaat een toenemende weerbaarheid tegen infecties en plagen. Het project Bodem Resetten, waarbij aaltjes in de bodem worden bestreden door natuurlijke, anaerobe bacteriën, is een goed voorbeeld van het stimuleren van deze natuurlijke weerbaarheid. Veel kennis zal nog ontwikkeld moeten worden, maar de mogelijkheden die de natuur biedt zijn nog lang niet allemaal in beeld.

Kracht in de keten: De vraag naar duurzaam voedsel creëert ook vraag naar nieuwe maatschappelijk geaccepteerde ketens. Maar er is ook noodzaak om deze te creëren. Niet op iedere plaats in Nederland is iedere vorm van agrarische activiteit mogelijk. Voor de agrarische ondernemingen zullen in die verschillende omstandigheden wel concurrerende ketens ontwikkeld moeten worden. Ketens die een meerwaarde opleveren voor de boer. Agrifirm wil graag, samen met haar leden, deze nieuwe ketens helpen ontstaan en investeert daar ook in. Duurzame brouwergerst voor Heineken, duurzame baktarwe voor Koopmans en de ontwikkeling van NederSoja zijn daar goede voorbeelden van.

Bodemgezondheid

Bodemgezondheid is één van onze pijlers. Een belangrijk onderwerp.

De bodemvruchtbaarheid in Nederland is niet overal slecht, maar we zien een toename van gebreksziekten. Agrifirm definieert bodemvruchtbaarheid als het handhaafbare en volhoudbare vermogen van de bodem om een plant van voedingsstoffen en vocht te voorzien. Zonder goed bodemleven vallen essentiële processen stil: Geen vertering van organische stof (chemisch proces), geen structuurstabiliteit (fysisch proces) en schimmelziekten hebben geen gebrek aan natuurlijke vijanden (biologisch proces). Organische stof is belangrijk, maar vertelt niet het hele verhaal. Veel moet nog ontdekt worden. Eénduidige indicatoren, met handelingsperspectief voor de boer, ontbreken nog. Agrifirm heeft een heldere visie en heeft deze vertaald in een gebalanceerd voedingsadvies voor een gezond bodemleven. De kern daarvan is: Niet het absolute organische stofgehalte maar de regelmatige nieuwe aanvoer van organische stof is cruciaal. Gevarieerde aanvoer van vijf bronnen van organische stof is essentieel: Groenbemesters, gewasresten, compost, dierlijke mest en wortelresten. De bodemlevenstrategie van Agrifirm is hieronder weergegeven:

Deze strategie heeft Agrifirm vertaald in adviestools voor haar telers. Investeren in bodemgezondheid is een lange termijn-investering, die voor de boer ook waarde genereert. Maar additionele prikkels kunnen helpen dit te versnellen.

Additionele prikkels

- Stimuleer kringlooplandbouw op basis van bedrijfsspecifieke “evenwichtsbemesting”. Pas regelgeving daartoe aan en help meetinstrumenten te ontwikkelen.
- Stimuleer het gebruik van organische bodemverbeteraars. Ontzie ze in de mineralenbalans. Er zijn aanwijzingen dat dit zonder schade moet kunnen.
- Stimuleer onderzoek naar de ontwikkeling van éénduidige indicatoren. Draag zorg voor het in stand houden van onderzoekspercelen voor langjarig onderzoek. De huidige kortlopende projecten schieten daartoe te kort.
- Stimuleer investeringen in precisielandbouw. Precisielandbouw betekent traffic control op de akkers, lichtere machines, het opsporen en bewerken van bodemverdichting, het implementeren van precisiebemesting, etc.
- Voor bodemgezondheid en gewasrotatie is grondhuur en -ruil een essentieel instrument. Verbeter de wetgeving om dit gemakkelijker te maken.